

Број: UP1 03-1-37-5-351-3/26 BA

Датум: 12.6.2026. године

На основу члана 101. став (1) тачка б) и члана 107. став (10) Закона о заштити личних података („Службени гласник БиХ“ број: 12/25), рјешавајући по службеној дужности у поступку против Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине, у предмету утврђивања законитости обраде личних података у сврху издавања квалификоване електронске потврде за електронско потписивање, Агенција за заштиту личних података у Босни и Херцеговини, доноси:

R J E Š E N J E

- I.** Трајно се забрањује Агенцији за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине да обрађује личне податке у сврху издавања квалификованих електронских потврда за електронско потписивање, осим у поступку дигиталног потписивања у области идентификационих докумената.
- II.** Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине је дужна у року од 15 дана од дана пријема овог Рјешења доставити Агенцији за заштиту личних података у Босни и Херцеговини писмену обавијест о предузетим активностима у циљу провођења управне мјере наложене у тачки I. диспозитива овог Рјешења.

O b r a z l o ž e n j e

I. Агенција за заштиту личних података у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Агенција) провела је управни поступак по службеној дужности против Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (у даљем тексту: IDDEEA), у предмету обраде личних података грађана Босне и Херцеговине у сврху додјелјивања електронског идентитета, те обраде личних података посјетилца и запосленика путем система за биометријску контролу и претрагу. У оквиру тог поступка донесено је рјешење број: UP1 03-1-37-5-148-9/24 DGL ZL од 2.7.2024. године, којим се IDDEEA-и, између осталог:

- I.** забрањује да грађанима Босне и Херцеговине додјелјује електронски идентитет, без законског основа, те
- II.** налаже да избрише личне податке грађана Босне и Херцеговине који су прикупљени у фази тестирања система електронског идентитета грађана Босне и Херцеговине.

По тужби IDDEEA-е, а потом и захтеву за преиспитивање судске пресуде, предметно рјешење Агенције је потврђено пресудом Суда Босне и Херцеговине број: S1 3 U 048584 25 U Сарајево од 10.6.2025. године, те пресудом Апелационог управног вјећа Суда Босне и Херцеговине број S1 3 U 048584 25 Uvp Сарајево од 28.11.2025. године.

Након што су донесене судске пресуде, Агенција је insistирала на провођењу Рјешења број: UP1 03-1-37-5-148-9/24 DGL ZL од 2.7.2024. године. С тим у вези, IDDEEA је Агенцији доставила информацију да је избрисала личне податке грађана који су прикупљени у тестној фази додјелјивања електронског идентитета и да је тестна фаза окончана, али не и информацију о предузетим мјерама на провођењу забране додјелјивања електронског идентитета без законског основа. Обзиром на такву информацију, Агенција је актом број: UP1 03-1-37-5-

148-17/24 DGL od 21.1.2026. godine, uputila urgenciju IDDEEA-i da u roku od 7 dana dostavi dokaze o provođenju upravne mjere zabrane dodjeljivanja elektronskog identiteta bez zakonskog osnova. Napomenuto je da je IDDEEA dužna bez odgađanja da prekine sa obradom ličnih podataka putem sistema dodjeljivanja kvalifikovanog digitalnog potpisa za udaljeno elektronsko potpisivanje i sistema digitalnog predstavljanja, koju je započela nakon donošenja predmetnog Rješenja Agencije.

Aktom broj: 15-03-3015-903-59/2024 od 4.2.2026. godine, IDDEEA je dostavila Agenciji odgovor u kojem je navedeno da je IDDEEA u cjelosti i bez odlaganja postupila po svim mjerama izričitim dispozitivom predmetnog Rješenja, i to:

- Testna faza sistema elektronskog identiteta (29.1.2024. – 1.6.2024. godine) je ukinuta;
- Svi lični podaci građana prikupljeni u toj fazi su izbrisani;
- Agencija je blagovremeno obaviještena o izvršenju navedenih mjera.

Dalje je navedeno: „Prema članu 219a stav (2) tačka 7) Zakona o upravnom postupku BiH, obaveze stranke proizilaze isključivo iz dispozitiva rješenja. S obzirom da je IDDEEA u potpunosti izvršila sve obaveze iz dispozitiva predmetnog Rješenja, isto je iscrpljeno.

IDDEEA isključivo poštuje nadležnosti svih institucija u Bosni i Hercegovini. U tom kontekstu, navedena urgencija postavlja pitanja koja se odnose na izdavanje kvalifikovanog elektronskog potpisa, što izlazi izvan okvira osnovnog predmeta rješenja koji se odnosio na elektronski identitet u pilot testnoj fazi. S obzirom da se radi o pitanjima koja direktno zadiru u oblast regulisanu Zakonom o elektronskom potpisu BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 91/06), a koja je *lex specialis* u ovakvim slučajevima, IDDEEA se obratila nadležnom organu – Ministarstvu komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine za stručno mišljenje.

U prilogu Vam dostavljam Mišljenje Ministarstva komunikacija i transporta BiH broj: 07-29-15-235-1/26 od 30.01.2026. godine, u kojem Ministarstvo, između ostalog, jasno navodi da Ured za nadzor i akreditaciju ovjerilaca, kao organizacijska jedinica Ministarstva, u skladu sa članom 20. Zakona o elektronskom potpisu BiH jedini ima nadležnost za provjeru, kontrolu pružanja usluga izdavanja kvalificiranih elektronskih potvrda, inspeksijskog nadzora rada, internih procedura ovjerilaca koji su upisani u Registar ovjerilaca u Bosni i Hercegovini.

Mjere koje se odnose na ograničenje ili zabranu kvalificiranih elektronskih potpisa, kao i mjere koje neposredno utiču na status ili ovlaštenja akreditiranih ovjerilaca, prema važećem pravnom okviru, vezuju se za nadležnosti tijela određenog Zakonom o elektronskom potpisu BiH. Shodno tome, mjere Agencije za zaštitu ličnih podataka mogu obuhvatati isključivo zakonitu obradu ličnih podataka, dok status akreditiranih ovjerilaca i pravo na izdavanje kvalificiranog elektronskog potpisa potpadaju isključivo pod nadležnost nadzornog organa uspostavljenog Zakonom o elektronskom potpisu BiH, kao *lex specialis* zakona.

IDDEEA BiH je ovjerilac upisan u Registar ovjerilaca koji vodi Ministarstvo komunikacija i transporta BiH od 15.04.2022. godine, te je u novembru 2025. godine ponovo recertificirana u skladu sa važećim pravnim okvirom. IDDEEA BiH izdaje kvalifikovani elektronski potpis u skladu sa Zakonom o elektronskom potpisu BiH i pod nadzorom nadležnog organa - Ured za nadzor i akreditaciju ovjerilaca pri MKT BiH...

Istovremeno, IDDEEA je dužna da poštuje zakonski okvir koji jasno razgraničava nadležnosti različitih institucija, te da postupa u skladu sa stavovima nadležnog nadzornog organa za oblast elektronskog potpisa. Ukoliko Agencija ima dodatnih nejasnoća u vezi sa granicama nadležnosti ili primjenom Zakona o elektronskom potpisu BiH, predlažemo da se obratite direktno na Ministarstvo transporta i komunikacija Bosne i Hercegovine, kao nadležnim organom za ovu oblast.“

II. Obzirom na naprijed navedeno, Agencija je pokrenula ovaj postupak po službenoj dužnosti protiv IDDEEA-e u vezi obrade ličnih podataka građana Bosne i Hercegovine u svrhu izdavanja kvalifikovane elektronske potvrde za elektronsko potpisivanje.

Izvršena je pretraga web stranice IDDEEA-e <https://www.iddeea.gov.ba/>, kojom prilikom je utvrđeno da IDDEEA izdaje kvalifikovani elektronski potpis za elektronsko potpisivanje. U više rubrika na web stranici su objavljeni tekstovi o izdavanju elektronskog potpisa, propisi u vezi izdavanja elektronskog potpisa, kao i obrasci, upute i pojašnjenja konkretne procedure za izdavanje elektronskog potpisa. Na početnoj stranici u rubrici „e-Potpis“ su postavljeni linkovi za:

- Aplikaciju za kvalifikovani elektronski potpis za udaljeno potpisivanje
- Pravila privatnosti – Kvalifikovani elektronski potpis (KEP)
- Izdavanje certifikata – pojašnjenje za proceduru izdavanja kvalifikovane elektronske potvrde za elektronski potpis – Ovjerilac IDDEEA, te obrasci: O-KP-1 pristupni parametri, ugovor o pružanju usluga certificiranja, zahtjev za izdavanje kvalificirane potvrde, zahtjev za opoziv kvalificirane potvrde, uslovi pružanja usluge certificiranja – Ovjerilac IDDEEA
- Dokumentacija – u kojoj su sadržani sljedeći propisi: Zakon o elektronskom potpisu, Zakon o elektronskom dokumentu, Pravilnik o bližim uvjetima izdavanja kvalificiranih potvrda, Profili certifikata ovjeritelja IDDEEA
- Praktična pravila pružanja usluge ovjeravanja ovjerioca Agencije za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (Certification Policy Statement-CPS)
- Politika ovjeravanja Ovjerioca Agencije za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (Certification Policy-CP)
- Korisničko uputstvo za aktivaciju i korištenje kvalifikovane potvrde za elektronsko potpisivanje dokumenata na daljinu Ovjerioca IDDEEA – IDDEEA Aplikacija za udaljeno digitalno potpisivanje
- Lokacije registracionih tijela/ureda Ovjerioca IDDEEA
- Kontakt podaci Ovjerioca IDDEEA-e.

Rubrika Izdavanje certifikata daje pojašnjenje za proceduru izdavanja kvalifikovane elektronske potvrde za elektronski potpis podnošenjem zahtjeva za izdavanje kvalifikovane digitalne potvrde od strane fizičkog lica (podnosioca) Registracionom uredu /tijelu, na sljedeći način:

„Na lokaciji Registaraskog tijela/ureda, podnosilac radi identifikacije predaje na uvid identifikacioni dokument (lična karta ili pasoš), potpisuje Ugovor o izdavanju i korištenju kvalifikovane digitalne potvrde za udaljeni elektronski potpis te preuzima jedan primjerak Ugovora i OBRAZAC O_KP_1 Pristupni parametri.

Podnosilac pristupa neposredno u Registraciono tijelo/ured Ovjerioca IDDEEA, putem važećeg ličnog dokumenta se identifikira na način da prilaže identifikacioni dokument (lična karta ili pasoš), na uvid. Po izvršenoj identifikaciji neposrednim putem u saradnji s ovlaštenim službenikom popunjava/daje podatke neophodne za Zahtjev za izdavanje kvalifikovane digitalne potvrde.

U Zahtjev se unose traženi podaci koje ovlašteni službenik ovjerioca IDDEEA elektronskim putem evidentira u aplikaciju IDDEEA RA. Nakon uspješno popunjenog Zahtjeva za izdavanje kvalifikovane digitalne potvrde, ovlašteni službenik Ovjerioca IDDEEA štampa u papirnoj formi obrazac Zahtjeva u koji su uneseni potrebni podaci i isti predaje na uvid podnosiocu. Podnosilac je dužan da provjeri tačnost unesenih podataka i svojim potpisom potvrđuje iste, čime se formalno smatra da je Zahtjev podnesen.

Ovlašteni službenik u Registracionom tijelu/uredu unosi podatke o korisniku i kreira zahtjev u aplikaciji IDDEEA RA i prosljeđuje verificiran zahtjev operativnom tijelu PKI IDDEEA.

Nakon podnošenja zahtjeva, ovlašteni službenik priprema obrazac Ugovora o izdavanju i korištenju kvalifikovane digitalne potvrde. Podnosilac zahtjeva potpisuje Ugovor. Podnosiocu zahtjeva uz Ugovor se uručuje i pisani primjerak Općih uslova korištenja kvalifikovanih digitalnih potvrda Ovjerioca IDDEEA.

Korisniku se na kraju uručuje i OBRAZAC O_KP_1 Pristupni parametri koji sadrži upute za registraciju, a putem odvojenog kanala – registrovane mail adrese istom se dostavlja aktivacioni kod i Uputstvo za korištenje kvalifikovane digitalne potvrde.“

Pored navedenog, u rubrici „e-Potpis“ objavljen je tekst pod naslovom „Kvalifikovani elektronski potpis e-potpis“ u kojem je navedeno:

„U Bosni i Hercegovini je usluga kvalifikovanog elektronskog potpisa postala dostupna građanima 1. jula 2024. godine, nakon što je IDDEEA BiH otvorila prve Registracione (RA) urede za podnošenje zahtjeva za izdavanje kvalifikovanih elektronskih potvrda i elektronskog potpisa. Time je omogućeno elektronsko potpisivanje dokumenata građanima prvi put nakon 18 godina od donošenja Zakona o elektronskom potpisu... IDDEEA BiH uspostavila je sve tehničke, organizacione i pravne pretpostavke za zakonitu i sigurnu primjenu kvalifikovanog elektronskog potpisa, čime se stvaraju temelji za digitalnu transformaciju i modernizaciju javne uprave u Bosni i Hercegovini. Kvalifikovani elektronski potpis koji pruža IDDEEA u potpunosti je zakonit, pravno važeći i tehnički siguran te predstavlja ključni alat za savremeno elektronsko poslovanje u Bosni i Hercegovini. IDDEEA je, u okviru svojih zakonom propisanih nadležnosti, izgradila infrastrukturu javnih kriptografskih ključeva (Public Key Infrastructure - PKI), čime su osigurani uslovi za pružanje usluga povjerenja u elektronskom poslovanju.

Pravni okvir za obavljanje djelatnosti izdavanja kvalifikovanih elektronskih potvrda Ovjerioca IDDEEA čine sljedeći zakoni i podzakonski akti:

- Zakon o elektronskom potpisu („Službeni glasnik BiH“, broj 91/06),
- Zakon o elektronskom dokumentu („Službeni glasnik BiH“, broj 58/14),
- Pravilnik o bližim uslovima izdavanja kvalifikovanih potvrda („Službeni glasnik BiH“, broj 14/17).

Opća pravila funkcionisanja Ovjerioca IDDEEA sadržana su u sljedećim dokumentima:

- Politika ovjeravanja Ovjerioca Agencije za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (Certification Policy – CP),
- Praktična pravila pružanja usluge ovjeravanja Ovjerioca Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (Certifikation Practices Statement – CPS).

Kvalifikovane i nekvalifikovane elektronske potvrde, kao i kvalifikovani elektronski vremenski žig koje izdaje Ovjerilac IDDEEA, u potpunosti su usklađeni sa važećim zakonima i podzakonskim aktima Bosne i Hercegovine, eIDAS uredbom Evropske unije (Uredba (EU) br. 910/2014 Evropskog parlamenta i Vijeća o elektronskoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektronske transakcije u unutrašnjem tržištu), kao i relevantnim međunarodnim standardima, preporukama i dobrim praksama iz ove oblasti.

IDDEEA BiH omogućava korištenje kvalifikovanog elektronskog potpisa putem:

1. Web aplikacije za kvalifikovani elektronski potpis za udaljeno potpisivanje dokumenata u sigurnom online okruženju,

2. Putem mobilne aplikacije e-IDDEEA, koja omogućava jednostavno elektronsko potpisivanje i pouzdanu elektronsku identifikaciju korištenjem mobilnog uređaja.

... Korisnicima su, zavisno od njihovih potreba i od načina izdavanja ovlaštenih CA tijela, na raspolaganju različiti mediji i modeli korištenja koji su u potpunosti usklađeni sa regulativom:

3. Lična karta (LK): korištenje potpisa pohranjenog na čipu lične karte uz odgovarajući čitač. IDDEEA BiH je tehnički omogućila ovo rješenje ali se trenutno certifikati ne izdaju u tijelu LK jer Vijeće ministara BiH nije donijelo odgovarajuću odluku o cijeni kvalifikovanog certifikata.
4. Serverska rješenja („udaljeni potpis“) koja trenutno koristi IDDEEA. Model kod kojeg se ključevi i podaci sigurno čuvaju u certificiranom okruženju (HSM uređaji), a korisnik ih aktivira putem dvofaktorske autentifikacije (npr. putem mobilne aplikacije), bez potrebe za nošenjem fizičkog čitača ili USB-a. radi se o kvalifikovanom elektronskom potpisu koji se može koristiti sa bilo koje lokacije, što je i svrha instituta elektronskog potpisa.
5. Fizički mediji poput pametnih kartica ili USB tokena koji su u isključivom posjedu korisnika a koje koriste pojedina CA tijela u BiH.

Bez obzira na odabrani medij, svi navedeni načini osiguravaju zakonsku validnost potpisa i ispunjavaju zahtjeve Pravilnika o mjerama i postupcima upotrebe i zaštite elektronskog potpisa („Službeni glasnik BiH“, br. 14/17).

Registracioni (RA) uredi IDDEEA imaju primarnu ulogu u sistemu kvalifikovanog elektronskog potpisa. U RA uredima se vrši fizička identifikacija korisnika, podnošenje zahtjeva i aktivacija kvalifikovanog elektronskog potpisa. RA uredi Ovjerioca IDDEEA dostupni su širom Bosne i Hercegovine, čime je osigurana dostupnost usluge građanima na cijeloj teritoriji BiH.“

U rubrici „Rješenja i usluge“, u meniju „PKI sistem za digitalni potpis usklađen sa eIDAS standardom“ je navedeno:

„Uredba Europske unije br. 910/2014, poznata je pod nazivom Uredba eIDAS (Electronic Identification Authentication and Signature) i pruža pravnu osnovu na unutaršnjem tržištu Evropske unije za elektroničku identifikaciju u državama članicama. Svrha eIDAS Uredbe je jačanje povjerenja pojedinaca, pravnih osoba i javnih tijela u digitalnom svijetu. U Bosni i Hercegovini je jedan od uslova za upis u registar ovjeritelja odgovarajuća potvrda usklađenosti procesa i tehnologije infrastrukture javnog ključa sa Uredbom eIDAS.

Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine je upisana u registar ovjeritelja koji se vodi u Ministarstvu komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine od 15.14.2022. godine pod rednim brojem 3. javno su dostupna praktična pravila Agencije kao registrovanog ovjeritelja usluga od povjerenja, kao i korijenski i potpisujući certifikati. Agencija je 30.09.2023. godine završila sve procese recertifikacije usluga kvalifikovanog ovjerioca prema eIDAS regulativima, te završila proces javne nabavke usluga osiguranja od odgovornosti za nastalu štetu u vezi kvalifikovanih digitalnih potvrda. Ovdje je dostupna i potvrda o uspješno završenom procesu recertifikacije Agencije kao pružaoca usluga povjerenja u skladu sa Uredbom eIDAS.“

U ovoj rubrici objavljen je Registar ovjeritelja, Potvrda o recertifikaciji, Praktična pravila pružanja usluge ovjeravanja ovjerioca IDDEEA (CPS), verzija 2.2. od 28.8.2025. godine, Common Revocation List (CRL) i korijenska CRL lista, Korijenski certifikat, Potpisujući certifikat, te Potvrde o recertifikacije.

U konačnici, u rubrici „O nama“ u meniju „Nadležnosti Agencije“ navedeno je da osnovne aktivnosti Agencije (IDDEEA) uključuju, između ostalih, elektronsko potpisivanje:

„IDDEEA, kao autoritet u oblasti identifikacionih dokumenata, igra ključnu ulogu u razvoju i primjeni elektronskih potpisa u cijeloj Bosni i Hercegovini. Odgovarajući zakonskim i regulativnim zahtjevima, Agencija je posvećena oblasti elektronskog potpisa, a primjenom standarda i procedura iz Zakona o elektronskom potpisu BiH, obezbjeđuje pravni osnov za siguran i legitiman elektronski potpis. Osim pravnog aspekta, IDDEEA ulaže značajne resurse u razvoj tehnoloških sredstava i postupaka koji obezbjeđuju sigurno i efikasno elektronsko potpisivanje. Agencija je posebno usmjerena na stvaranje uslova za kvalifikovane elektronske certifikate, stekavši status certifikacionog tijela. Ovakvi certifikati omogućavaju bezbjedno korišćenje elektronskih servisa i integrišu se u različite aspekte elektronske identifikacije. Kao rezultat ovog napornog rada, kvalifikovani elektronski certifikati omogućavaju sigurniju upotrebu postojećih elektronskih rješenja te stvaraju platformu za razvoj novih elektronskih servisa. Elektronska lična karta BiH, koja nosi ove kvalifikovane elektronske certifikate, postaje sigurna i prepoznata elektronska forma identiteta, omogućujući korisnicima upotrebu elektronskog potpisa u različitim oblastima i elektronskim transakcijama.“

Za potrebe postupanja Agencije u ovoj pravnoj stvari, sa web stranice IDDEEA su odštampani sljedeći dokumenti:

- Politika sertifikacije Agencije za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH (IDDEEA), Pravila o elektronskom potpisu koja je utvrdila IDDEEA kao ovlašteno tijelo za pružanje usluga od povjerenja, verzija 1.0. od 20.9.2021. godine
- Praktična pravila pružanja usluge ovjeravanja ovjerioca IDDEEA (CPS), verzija 2.2. od 28.8.2025. godine
- Politika ovjeravanja Ovjerioca Agencije za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine broj: 15-02-30-31-1041-12/2025 od 28.8.2025. godine
- Uslovi pružanja usluga certificiranja – ovjerilac IDDEEA
- Pravila privatnosti – Kvalifikovani elektronski potpis (KEP)
- Obrazac zahtjeva za izdavanje kvalificirane potvrde
- Obrazac ugovora o pružanju usluga certificiranja.

O izvršenoj pretrazi web stranice IDDEEA-e sačinjena je službena zabilješka broj: UP1 03-1-37-5-351-2/26 BA od 10.6.2026. godine, uz koju su priloženi odštampani dokumenti.

U provedenom postupku Agencija je utvrdila sljedeće:

- IDDEEA je upisana kao ovjerilac u Registar ovjerilaca u Bosni i Hercegovini kod Ureda za nadzor i akreditaciju ovjerilaca pri Ministarstvu prometa i komunikacija Bosne i Hercegovine,
- IDDEEA izdaje kvalifikovane elektronske potvrde za elektronsko potpisivanje.

III. Zakon o zaštiti ličnih podataka (u daljem tekstu: Zakon) predstavlja osnovnu legislativu koja neposredno određuje obradu ličnih podataka. Shodno članu 2. Zakona, njegov osnovni cilj da se zaštite osnovna prava i slobode fizičkih lica u Bosni i Hercegovini bez obzira na njihovo državljanstvo i prebivalište, a posebno njihovo pravo na zaštitu ličnih podataka.

U članu 4. Zakona propisane su definicije pojedinih izraza korištenih u Zakonu, među kojima su:

- **"lični podatak"** je svaki podatak koji se odnosi na fizičko lice čiji je identitet utvrđen ili se može utvrditi;
- **"nosilac podataka"** je fizičko lice čiji je identitet utvrđen ili čiji se identitet može utvrditi, posredno ili neposredno, posebno pomoću identifikatora kao što su ime, identifikacioni broj, podaci o lokaciji, mrežni identifikator ili pomoću jednog ili više faktora svojstvenih za fizički, fiziološki, genetski, mentalni, ekonomski, kulturni ili društveni identitet tog lica;
- **"obrada"** je svaki postupak ili skup postupaka koji se obavlja na ličnim podacima ili na skupovima ličnih podataka, automatiziranim ili neautomatiziranim sredstvima, kao što su: prikupljanje, evidentiranje, organizacija, strukturiranje, čuvanje, prilagođavanje ili izmjena, pronalaženje, ostvarivanje uvida, upotreba, otkrivanje prijenosom, širenjem ili stavljanjem na raspolaganje na drugi način, usklađivanje ili kombiniranje, ograničenje, brisanje ili uništavanje;
- **"kontrolor podataka"** je fizičko ili pravno lice, javni organ ili nadležni organ koji samostalno ili s drugim određuje svrhe i sredstva obrade ličnih podataka. Kada su svrhe i sredstva takve obrade utvrđeni zakonom, kontrolor podataka ili posebni kriteriji za njegovo imenovanje propisuju se zakonom;
- **"javni organ"** je svaki zakonodavni, izvršni i sudski organ na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini.

Shodno navedenim definicijama, IDDEEA je kontrolor podataka koji obrađuje lične podatke u svrhu izdavanja kvalifikovane elektronske potvrde za elektronsko potpisivanje.

U članu 7. Zakona propisani su principi obrade ličnih podataka kako slijedi:

(1) „Principi obrade ličnog podatka su:

- a) zakonitost, pravičnost i transparentnost u odnosu na nosioca podataka;
- b) ograničenje svrhe – podaci moraju biti prikupljeni u posebne, izričite i zakonite svrhe te se dalje ne smiju obrađivati na način koji nije u skladu s tim svrhama. Daljnja obrada u svrhe arhiviranja u javnom interesu, u svrhe naučnog ili historijskog istraživanja ili u statističke svrhe, u skladu s članom 56. stav (1) ovog zakona ne smatra se neusklađenom s prvobitnim svrhama;
- c) smanjenje obima podataka – podaci moraju biti primjereni, relevantni i ograničeni na ono što je neophodno u odnosu na svrhe za koje se obrađuju;
- d) tačnost – podaci moraju biti tačni i prema potrebi ažurirani. Moraju se preduzeti sve razumne mjere kako bi se osiguralo da lični podaci, koji nisu tačni, imajući u vidu svrhe u koje se obrađuju, budu bez odgađanja izbrisani ili ispravljeni;
- e) ograničenje čuvanja – podaci moraju biti čuvani u formi koja omogućava identifikaciju nosioca podataka i to ne duže nego što je potrebno u svrhe u koje se lični podaci obrađuju. Lični podaci mogu se čuvati na duži period ako će se obrađivati isključivo u svrhe arhiviranja u javnom interesu, u svrhu naučnog ili historijskog istraživanja ili u statističke svrhe, u skladu s članom 56. stav (1) ovog zakona, što podliježe provođenju primjerenih tehničkih i organizacionih mjera propisanih ovim zakonom radi zaštite prava i sloboda nosioca podataka;
- f) cjelovitost i povjerljivost – podaci moraju biti obrađivani tako da se osigurava odgovarajuća sigurnost ličnih podataka, uključujući i zaštitu od neovlaštene ili nezakonite obrade i od slučajnog gubitka, uništenja ili oštećenja primjenom odgovarajućih tehničkih ili organizacionih mjera.

(2) Princip pouzdanosti – kontrolor podataka odgovoran je za usklađenost obrade ličnog podatka sa stavom (1) ovog člana i mora biti u mogućnosti dokazati tu usklađenost. “

Zakonitost obrade ličnih podataka regulisana je članom 8. Zakona na sljedeći način:

„(1) Obrada ličnog podatka je zakonita samo ako je ispunjen najmanje jedan od sljedećih uslova:

- a) ako je nosilac podataka dao saglasnost za obradu svojih ličnih podataka u jednu ili više posebnih svrha;
- b) ako je obrada neophodna radi izvršenja ugovora u kojem je nosilac podataka ugovorna strana ili radi preduzimanja radnji na zahtjev nosioca podataka prije zaključenja ugovora;
- c) ako je obrada neophodna radi poštovanja pravnih obaveza kontrolora podataka;
- d) ako je obrada neophodna radi zaštite ključnih interesa nosioca podataka ili drugog fizičkog lica;
- e) ako je obrada neophodna za izvršenje zadatka koji se obavlja u javnom interesu ili u okviru izvršavanja službenih ovlaštenja kontrolora podataka;
- f) ako je obrada neophodna zbog legitimnih interesa kontrolora podataka ili treće strane, osim kada nad tim interesima pretežu interesi ili osnovna prava i slobode nosioca podataka, a koji zahtijevaju zaštitu ličnih podataka, posebno ako je nosilac podataka dijete. Ova tačka se ne primjenjuje na obradu koju rade javni organi pri obavljanju svojih poslova.

(2) Pravni osnov za obradu ličnog podatka iz stava (1) tačka c) i e) ovog člana utvrđuje se zakonima institucija BiH, entiteta i kantona u skladu s nadležnostima, tako da se preciznije propišu posebni uslovi za obradu te druge mjere za osiguravanje zakonite i pravične obrade, između ostalog i za druge posebne obrade kako je to predviđeno u Poglavlju V. ovog zakona.

(3) Posebnim zakonom, za obradu podatka iz stava (1) tačka c) i e) ovog člana institucija BiH, entiteta i kantona u skladu s nadležnostima propisuje se svrha obrade, koja u vezi s obradom iz stava (1) tačke e) ovog člana mora biti neophodna za izvršenje zadatka koji se obavlja u javnom interesu ili u okviru izvršavanja službenih ovlaštenja kontrolora podataka. Tim zakonom propisuju se: opći uslovi kojima se uređuje zakonitost obrade koju obavlja kontrolor podataka, vrste podataka koji se obrađuju, kategorije nosilaca podataka, subjekti kojima se lični podaci mogu otkriti i svrhe u koje se podaci mogu otkriti, ograničenje svrhe, rokovi čuvanja te radnje obrade i postupci obrade, uključujući i mjere za osiguranje zakonite i pravične obrade, kao i za druge posebne obrade kako je navedeno u Poglavlju V. ovog zakona. Tim zakonom mora se ostvariti cilj od javnog interesa i obrada mora biti proporcionalna zakonitom cilju kojem se teži.“

Obzirom da je IDDEEA javni organ, relevantan pravni osnov za zakonitu obradu ličnih podataka kao u predmetnom slučaju je član 8. stav (1) tačka e) Zakona: „*ako je obrada neophodna za izvršenje zadatka koji se obavlja u javnom interesu ili u okviru izvršavanja službenih ovlaštenja kontrolora podataka*“. Shodno stavu (2) i (3) istog člana, za obradu ličnih podataka u tom slučaju, pravni osnov i svrha obrade se utvrđuje zakonima nadležnog nivoa vlasti, te sva druga pitanja od značaja za obradu ličnih podataka.

U skladu sa principom zakonitosti obrade ličnih podataka iz člana 7. stav (1) tačka a) i člana 8. stav (1) tačka e) Zakona, u predmetnom slučaju relevantni su sljedeći propisi:

- Zakon o Agenciji za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj: 56/08) (u daljem tekstu: Zakon o IDDEEA),
- Zakon o ličnoj karti državljana Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj: 32/01, 16/02, 32/07, 53/07, 56/08 i 18/12) (u daljem tekstu: Zakon o ličnoj karti),
- Zakon o elektronskom potpisu („Službeni glasnik BiH“ broj: 91/06).

➤ Zakonom o IDDEEA je osnovana IDDEEA, utvrđena je njena nadležnost, organizacija i upravljanje, te druga pitanja značajna za njen rad i zakonito funkcionisanje. U članu 2. ovog zakona su propisana značenja izraza korištenih u zakonu. Između ostalih, pod tačkom f) je propisano „**elektronski certifikat** je potvrda u elektronskom obliku kojom se garantira da je lice koje je potpisalo dokument izdat u elektronskom obliku svoj potpis verificiralo kod ovlaštenog certifikacionog organa“, dok je pod tačkom g) propisano „**elektronski potpis** je skup podataka u elektronskom obliku povezanih s porukom koji služi kao potvrda autentičnosti te poruke i identifikacije potpisnika“.

Prema članu 3. stav (1) Zakona o IDDEEA „Agencija je upravna organizacija u sastavu Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), zadužena za oblast identifikacionih dokumenata, skladištenje, personalizaciju i transport dokumenata, te centralno vođenje evidencija i razmjenu podataka između nadležnih organa u Bosni i Hercegovini.“ Također, u članu 8. istog zakona su propisani djelokrug i nadležnosti IDDEEA kako slijedi:

„(1) Agencija obavlja sljedeće poslove:

- a) predlaže i provodi strategiju i politiku razvoja u Bosni i Hercegovini u oblasti identifikacionih dokumenata, a prema ICAO 9303 standardu i drugim relevantnim standardima;
- b) vrši nabavku, skladištenje, personalizaciju, kontrolu kvaliteta i transport identifikacionih dokumenata za potrebe nadležnih organa Bosne i Hercegovine;
- c) tehnički dizajnira i formira evidencije definirane ovim zakonom;
- d) održava i upravlja bazama podataka u koje se pohranjuju podaci iz evidencija koje su definirane ovim zakonom i informacionih sistema, putem kojih se pristupa navedenim evidencijama;
- e) osigurava adekvatnu infrastrukturu, posebne uslove za rad i zaštitu podataka, te druge tehničke preduslove za nesmetano funkcioniranje baza podataka koje su u njenoj nadležnosti i baza podataka koje su u nadležnosti drugih ministarstava, institucija i organa na njihov zahtjev i u skladu sa zakonom;
- f) izdaje podatke o evidencijama i iz evidencija ovlaštenim institucijama i pravnim licima;
- g) projektira, razvija i održava softverska rješenja potrebna za vođenje evidencija u nadležnosti Agencije, bilo internim resursima, saradnjom sa izvornim organima ili angažmanom kompanija;
- h) razvija, održava i unapređuje telekomunikacione mreže za prijenos podataka za potrebe Agencije, te drugih organa javne sigurnosti u skladu sa Zakonom o telekomunikacijama, a kako bi se omogućila efikasna razmjena podataka iz registara definiranih ovim zakonom;
- i) definira standarde za opremu koju će nadležni, prijemni i izvorni organi nabavljati i koristiti u procesu obrade i razmjene podataka u skladu s ovim zakonom;
- j) definira standarde što je neophodno na lokacijama s kojih se vrši pristup sistemu centralne evidencije i razmjene podataka kako bi se postigla sigurnost i zaštita podataka i sistema;
- k) provodi upravne postupke koji se tiču djelokruga Agencije u skladu s važećim zakonskim propisima.

(2) Agencija je nadležna za personalizaciju i tehničku obradu sljedećih identifikacionih dokumenata:

- a) ličnih karata,
- b) ličnih karata za strance,
- c) vozačkih dozvola,
- d) putnih isprava,

- e) dokumenata za registraciju vozila,
 - f) drugih identifikacionih dokumenata uz saglasnost nadležnih organa i posebnu odluku Vijeća ministara.
- (3) Agencija vodi evidenciju:
- a) jedinstvenih matičnih brojeva (JMB);
 - b) prebivališta i boravišta državljana Bosne i Hercegovine;
 - c) ličnih karata državljana Bosne i Hercegovine;
 - d) građanskih, službenih i diplomatskih pasoša;
 - e) vozačkih dozvola;
 - f) registracije motornih vozila i dokumenata za registraciju;
 - g) ličnih karata za strane državljane;
 - h) novčanih kazni i prekršajnu evidenciju;
 - i) i druge evidencije za koje postoji saglasnost izvornih organa, a uz posebnu odluku Vijeća ministara.
- (4) Agencija je isključivo nadležna za tehničko održavanje i elektronsko arhiviranje podataka i informacija koje se vode u evidencijama definiranim u stavu (3) ovog člana, kao javnog dobra na nivou Bosne i Hercegovine.
- (5) Agencija nije vlasnik podataka pohranjenih u evidencijama definiranim u stavu (3) ovog člana, nego je to izvorni organ.
- (6) Agencija je nadležna za digitalno potpisivanje u oblasti identifikacionih dokumenata, odnosno zadužena je za elektronske certifikate i elektronske potpise vezano za identifikaciona dokumenata, u skladu sa zakonom kojim se regulira elektronski potpis.
- (7) Agencija je nadležna za saradnju s međunarodnim institucijama zaduženim za oblast identifikacionih dokumenata.“

Shodno naprijed navedenom odredbama Zakona o IDDEEA, IDDEEA je upravna organizacija u sastavu Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine koja je, između ostalog, nadležna za digitalno potpisivanje u oblasti identifikacionih dokumenata, odnosno zadužena je za elektronske certifikate i elektronske potpise vezano za identifikaciona dokumenata, u skladu sa Zakonom o elektronskom potpisu.

➤ Zakon o ličnoj karti propisuje obrazac, izdavanje, zamjenu, rok važenja, gubitak i evidencija ličnih karata državljana Bosne i Hercegovine, a njegova svrha je uspostavljanje identifikacije građana Bosne i Hercegovine i izdavanje ličnih karata svakom državljaninu. U članu 2. ovog zakona je propisano:

„Lična karta je javna isprava kojom se dokazuje identitet, činjenica mjesta i datuma rođenja, prebivališta, odnosno boravišta za raseljeno lice i državljanstva BiH.

Državljeni BiH mogu koristiti ličnu kartu za prelazak državne granice u određenim okolnostima i pod uslovima utvrđenim međunarodnim sporazumom BiH sa drugim državama. Ličnu kartu sa kvalifikovanom potvrdom državljeni BiH mogu koristiti i za obavljanje elektronskih usluga.

Lična karta, u skladu sa Zakonom, služi i kao dokaz o drugim činjenicama koje su u njoj sadržane.

Potvrda ili privremena lična karta izdata prilikom oduzimanja lične karte na osnovu ovog zakona ili Zakona o krivičnom postupku u svim slučajevima i u sve svrhe zamjenjuje ličnu kartu i biće prihvaćena od svih kao lična karta, osim za prelazak državne granice. Potvrda i privremena lična karta izdaje se bez naknade.“

U članu 6. Zakona o ličnoj karti su propisani podaci o državljaninu Bosne i Hercegovine koji se evidentiraju prilikom podnošenja zahtjeva za ličnu kartu i podaci koji se upisuju u ličnu kartu, upisivanje podataka u obrazac lične karte. U stavu (6) ovog člana je propisano: „*Državljaninu BiH može se na zahtjev izdati lična karta koja sadrži kvalifikovanu potvrdu Agencije kao nadležnog ovjerioca. U kvalifikovanoj potvrdi nalaze se podaci propisani Zakonom o elektronskom potpisu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 91/06) i propisima donesenim na osnovu tog zakona.*“

Članom 7. stav (1) i (2) Zakona o ličnoj karti je propisano da izdavanje, poništavanje i zamjenu ličnih karata u okviru svoje nadležnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine vrše kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova, u Republici Srpskoj Ministarstvo unutrašnjih poslova, a u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine nadležni organ koji funkcionalno djeluje kao državna institucija (nadležni organ). Ličnu kartu izdaje nadležni organ prema mjestu prebivališta državljanina, izuzev ličnih karata koje se izdaju raseljenim licima u boravištu raseljenog lica.

U članu 22. Zakona o ličnoj karti je propisano:

„*U skladu sa Zakonom o Agenciji, vodi se i održava centralna evidencija putem elektronske obrade podataka (u daljem tekstu: centralna evidencija) o izdatim, zamijenjenim i poništenim ličnim kartama.*

Entitetska ministarstva unutrašnjih poslova mogu održavati elektronsku evidenciju o ličnim kartama koje su izdate, zamijenjene ili poništene na području entiteta.

Nadležni organ vodi i održava mjesnu evidenciju putem elektronske obrade podataka (u daljem tekstu: mjesna evidencija) o ličnim kartama koje su u njegovoj jurisdikciji izdate, zamijenjene i poništene.“

U konačnici, u članu 25. stav (1) istog zakona je propisano: „*(1) Organi ovlašteni za vođenje i održavanje centralne, entitetskih i mjesnih evidencija u članu 22. mogu prikupljati, obrađivati, pohranjivati i koristiti lične podatke iz evidencije jedino u svrhu provođenja ovog zakona, ako zakonom nije drugačije propisano.*“

Shodno naprijed navedenim odredbama Zakona o ličnoj karti, IDDEEA je ovlaštena da kao nadležni javni organ obrađuje lične podatke građana u postupku digitalnog potpisivanja u oblasti identifikacionih dokumenata.

➤ Zakonom o elektronskom potpisu uređene su osnove formiranja i upotrebe elektronskog potpisa i pružanja usluga u vezi s elektronskim potpisom i ovjeravanjem, te su istim u članu 3. definisana značenja pojedinih izraza korištenih u zakonu, i to:

- elektronski potpis su podaci u elektronskom obliku koji prate druge podatke u elektronskom obliku ili su s njima logički povezani i omogućavaju utvrđivanje identiteta potpisnika;
- potpisnik je fizičko lice kojem su dodijeljeni podaci za formiranje potpisa i odgovarajući podaci za provjeru potpisa i koje je, u njegovo ime ili u ime trećeg lica, formiran elektronski potpis, ili ovjerilac koji koristi potvrdu za pružanje usluga u vezi s elektronskim potpisom ili ovjeravanjem;
- siguran elektronski potpis je elektronski potpis koji je:
 - 1) dodijeljen isključivo potpisniku,
 - 2) omogućava identifikovanje potpisnika,
 - 3) formiran upotrebom sredstava koja su u potpunosti pod kontrolom potpisnika,
 - 4) povezan s podacima na koje se odnosi tako da se može utvrditi svaka naknadna promjena tih podataka,

- 5) zasnovan na kvalifikovanoj potvrdi i formiran upotrebom tehničkih sredstava i postupaka koji su u skladu sa sigurnosnim zahtjevima ovog Zakona i na osnovu njega donesenih podzakonskih propisa;
- potvrda je elektronska potvrda, s podacima za provjeru potpisa koji su dodijeljeni određenom licu čiji je identitet utvrđen;
 - kvalifikovana potvrda je potvrda koja sadrži podatke iz člana 6. ovog Zakona i koju je izdao ovjerilac koji zadovoljava odredbe člana 8. ovog Zakona;
 - ovjerilac je fizičko ili pravno lice koje izdaje potvrde ili vremenski pečat ili obavlja druge usluge u vezi s elektronskim potpisom i ovjeravanjem.

Nadalje, u članu 5. stav (1) Zakona o elektronskom potpisu propisano je da siguran elektronski potpis zadovoljava pravne zahtjeve za svojeručni potpis i naročito pisanu formu, ako posebnim zakonom ili sporazumom ugovornih strana nije drugačije određeno, dok je u članu 6. istog zakona propisano:

„(1) Kvalifikovana potvrda mora sadržavati najmanje sljedeće podatke:

- a) oznaku da se radi o kvalifikovanoj potvrdi,
- b) ime ili firmu, i naziv države prebivališta ili sjedišta ovjerioca,
- c) ime, odnosno pseudonim potpisnika, uz obavezno naznačavanje da se radi o pseudonimu,
- d) dodatne podatke o potpisniku, koji su propisani za namjenu za koju se potvrda upotrebljava, a koji ne smiju biti u suprotnosti s namjenom upotrebe pseudonima,
- e) podatke za provjeru potpisa koji odgovaraju podacima za formiranje potpisa koji su pod kontrolom potpisnika,
- f) podatke o početku i prestanku važenja potvrde,
- g) jedinstvenu oznaku potvrde,
- h) ograničenja u vezi s upotrebom potvrde, ako ih ima,
- i) ograničenja u pogledu vrijednosti transakcija za koje se potvrda može upotrijebiti, ako ih ima.

(2) Na zahtjev lica koje traži potvrdu, u kvalifikovanoj potvrdi mogu se navesti druge važne pravne informacije.

(3) Kvalifikovana potvrda mora biti potpisana elektronskim potpisom ovjerioca koji je u skladu s odredbama člana 3. tačka c) alineja 1) do 4) ovog Zakona.“

U članu 9. stav (1) navedenog zakona, propisano je da je ovjerilac dužan, pomoću zvaničnog identifikacionog dokumenta s fotografijom za fizička lica ili uredno ovjerenim dokumentima za pravno lice, pouzdano utvrditi identitet i druge potrebne podatke lica koje traži kvalifikovanu potvrdu, dok je u članu 18. propisano da ovjerilac može koristiti samo one lične podatke koji su potrebni da bi se usluga pružila. Ovi podaci mogu se pribaviti samo neposredno od lica o kojem se radi ili uz njegovu saglasnost, od treće strane.

Dakle, naprijed navedenim odredbama Zakona o elektronskom potpisu definisan je pojam elektronskog potpisa i sigurnog elektronskog potpisa, pojam potvrde i kvalifikovane potvrde, te njihovo izdavanje i sadržaj.

IV. IDDEEA izdaje kvalifikovanu elektronsku potvrdu, odnosno potpis na zahtjev građana Bosne i Hercegovine, koji se podnosi neposredno u Registracionom tijelu/uredu IDDEEA ili na lokacijama Registracionog tijela/ureda IDDEEA. U oba slučaju se građanin identifikuje davanjem na uvid ličnog dokumenta (lična karta ili pasoš), te u konačnici potpisuje Ugovor o izdavanju i korištenju kvalifikovane digitalne potvrde. Navedeno je utvrđeno neposrednim

pristupom na web stranicu IDDEEA i pregledom objava i saopćenja IDDEEA, te analizom dokumenata koji su također objavljeni.

Kao pravni osnov za izdavanje kvalifikovane elektronske potvrde, naveden je Zakon o elektronskom dokumentu, Zakon o elektronskom potpisu i Pravilnik o bližim uslovima izdavanja kvalifikovanih potvrda.

Navedeni propisi ne predstavljaju pravni osnov za IDDEEA da može izdavati kvalifikovanu elektronsku potvrdu obzirom da istim nisu propisane nadležnosti i ovlaštenja IDDEEA.

Zakon o elektronskom dokumentu („Službeni glasnik BiH“ br. 58/14) reguliše pravnu valjanost elektronskog dokumenta koji se koristi u postupcima koji se vode pred organima uprave Bosne i Hercegovine, drugim institucijama Bosne i Hercegovine kojima je povjereno obavljanje poslova uprave i institucijama s javnim ovlaštenjima, te način postupanja s elektronskim dokumentima i druga pitanja s tim u vezi.

Zakon o elektronskom potpisu predstavlja propis koji reguliše osnove formiranja i upotrebe elektronskog potpisa i pružanja usluga u vezi s elektronskim potpisom i ovjeravanjem, a ne ovlaštenje IDDEEA ili bilo kojem drugom javnom organu, da izdaje kvalifikovane elektronske potvrde. Prema odredbama ovog zakona, ovjerilac je fizičko ili pravno lice koje izdaje potvrde ili vremenski pečat ili obavlja druge usluge u vezi s elektronskim potpisom i ovjeravanjem. To znači da svako fizičko i pravno lice koje ispunjava uslove iz Zakona o elektronskom potpisu može biti ovjerilac.

Pravilnik o bližim uslovima izdavanja kvalifikovanih potvrda također, ne može biti pravni osnov IDDEEA za predmetnu obradu ličnih podataka, jer isti predstavlja provedbeni propis Zakona o elektronskom potpisu, te kao akt niže pravne snage ne može detaljnije razraditi obradu ličnih podataka koja već nije propisana zakonom.

Kako je već naprijed navedeno, nadležnosti i ovlaštenja javnih organa utvrđeni su relevantnim zakonskim propisima. Kada je u pitanju IDDEEA kao javni organ, njene nadležnosti i ovlaštenja su propisane Zakonom o IDDEEA, te Zakonom o ličnoj karti. Shodno odredbama ovih zakona, IDDEEA nema propisano ovlaštenje ni nadležnost da obrađuje lične podatke u svrhu izdavanja kvalifikovane elektronske potvrde, osim u okviru postupka digitalnog potpisivanja u oblasti identifikacionih dokumenata.

Naime, Zakon o IDDEEA u članu 3. i 8. propisao je nadležnosti i ovlaštenja IDDEEA i sve su vezane za oblast identifikacionih dokumenata i centralno vođenje evidencija i razmjenu podataka između nadležnih organa u Bosni i Hercegovini, dok je odredbom člana 8. stav (6) ovog zakona propisana nadležnost IDDEEA i za digitalno potpisivanje u oblasti identifikacionih dokumenata, odnosno zadužena je za elektronske certifikate i elektronske potpise vezano za identifikaciona dokumenata, u skladu sa zakonom kojim se regulira elektronski potpis.

Zakon o ličnoj karti u članu 6. stav (6) propisuje da se državljaninu BiH može na zahtjev izdati lična karta koja sadrži kvalifikovanu potvrdu Agencije kao nadležnog ovjerioca, u kojoj se nalaze podaci propisani Zakonom o elektronskom potpisu BiH i propisima donesenim na osnovu tog zakona.

Dakle, osim u okviru postupka digitalnog potpisivanja u oblasti identifikacionih dokumenata, IDDEEA nema zakonsku nadležnost i ovlaštenje za izdavanje kvalifikovane elektronske potvrde za elektronsko potpisivanje, bez obzira na činjenicu da ista ispunjava tehničke i sigurnosne uslove za takvu obradu ličnih podataka.

V. Neposrednim pristupom Registru ovjerilaca, koji je javno objavljen na web stranici Ministarstva komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine i dostupan putem linka postavljenog na web stranici IDDEEA, utvrđeno je da je IDDEEA upisana u ovaj Registar pod rednim brojem 3. kao Ovjerilac IDDEEA.

Nadzorni organ u smislu Zakona o elektronskom potpisu koji je ovlašten da provjerava ispunjavanje uslova i primjenu relevantnih pravila u postupku izdavanja kvalifikovanog elektronskog potpisa, naročito u pogledu sigurnosti, te da vodi elektronski registar ovjerilaca sa sjedištem u Bosni i Hercegovini je Ured za nadzor i akreditaciju pri Ministarstvu prometa i komunikacija Bosne i Hercegovine.

Po Zakonu o elektronskom potpisu ovjerilac može biti jedino fizičko ili pravno lice, a Pravilnik o evidenciji ovjerilaca („Službeni glasnik BiH“ broj 14/17) koji je donijelo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine u članu 5. stav (1) propisuje da ovjerilac uz prijavu prilaže: a) izvod o upisu pravnog lica u registar; b) bilans stanja i bilans uspjeha za posljednju poslovnu godinu; c) interna pravila rada; d) akt o unutrašnjoj organizaciji ovjerioca; e) spisak zaposlenih, stručnu spremu, osposobljenost i radni status zaposlenih na poslovima koji se odnose na usluge izdavanja potvrda.

Shodno navedenim propisima, ovjerilac može biti jedino fizičko ili pravno lice koje uz prijavu treba dostaviti, između ostalog, izvod o upisu pravnog lica u registar, te bilans stanja i bilans uspjeha za posljednju poslovnu godinu, iz čega proizilazi da javni organ ne može biti ovjerilac. Prihvatanjem prijave IDDEEA i upis iste u registar ovjerilaca Ureda za nadzor i akreditaciju, narušena su prava nosilaca ličnih podataka u smislu zakonitosti obrade njihovih ličnih podataka. Nenadležni organ, IDDEEA, vrši obradu njihovih ličnih podataka izdavanjem kvalifikovanih elektronskih potvrda bez valjanog pravnog osnova za takvu obradu, suprotno Zakonu o IDDEEA i Zakonu o elektronskom potpisu.

Nadalje, Direktiva 1999/93/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. decembra 1999. godine o okviru Zajednice za elektronske potpise u članu 2. tačka 11. definiše pojam davatelja usluga certificiranja na sljedeći način: „*davatelj usluga certificiranja znači subjekt, odnosno pravna ili fizička osoba koja izdaje certifikate, odnosno pruža usluge povezane s elektroničkim potpisom*“. Važeći Zakon o elektronskom potpisu je donesen u skladu sa navedenom Direktivom, pa je i definicija ovjerioca propisana ovim zakonom, „*ovjerilac je fizičko ili pravno lice koje izdaje potvrde ili vremenski pečat ili obavlja druge usluge u vezi s elektronskim potpisom i ovjeravanjem*“.

Uredba (EU) br. 910/2014 Evropskog parlamenta i Vijeća od 23. jula 2014. godine o elektronskoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektronske transakcije na unutrašnjem tržištu i stavljanju van snage Direktive 1999/93/EZ (u daljem tekstu: Uredba), također definiše da „*pružatelj usluga povjerenja znači fizička ili pravna osoba koja pruža jednu ili više usluga povjerenja bilo kao kvalificirani ili nekvalificirani pružatelj usluga*“, dok „*kvalificirani pružatelj usluga povjerenja znači pružatelj usluga povjerenja koji pruža jednu ili više kvalificiranih usluga povjerenja i kojemu je nadzorno tijelo odobrilo kvalificirani status*“.

Uredba definiše uslugu povjerenja kao elektroničku uslugu koja se u pravilu pruža uz naknadu, a kvalifikovana usluga povjerenja znači uslugu povjerenja koja ispunjava odgovarajuće zahtjeve iz Uredbe.

Iz naprijed navedenih definicija propisa Evropske unije jasno proizilazi da se u konkretnom slučaju radi o pružanju usluga za koje se plaća određena naknada, što ima karakter komercijalne djelatnosti, naročito još kada se uzme u obzir da na istom teritoriju postoji dva ili više subjekata koji pružaju takve usluge uz naknadu.

Međutim, IDDEEA nije osnovana u cilju pružanja takve vrste usluga, već su joj Zakonom o IDDEEA data ovlaštenja i nadležnosti koje su isključivo vezane za oblast identifikacionih dokumenata, skladištenje, personalizaciju i transport dokumenata, te centralno vođenje evidencija i razmjenu podataka između nadležnih organa u Bosni i Hercegovini. IDDEEA je zakonom osnovana da bi djelovala u općem, javnom interesu, a nikako da učestvuje na tržištu i da je usmjerena na ostvarivanje profita. Dakle, nesporno je da je IDDEEA nezakonito proširila svoje nadležnosti na pružanje usluga izdavanja kvalifikovanih elektronskih potvrda za elektronsko potpisivanje, što je apsolutno suprotno članu 3. i 8. Zakona o IDDEEA-i.

Također, Direktiva i Uredba, kao i Zakon o elektronskom potpisu propisuju da ovjerilac može biti fizičko ili pravno lice. Uredba jasno pravi razliku između tijela javnog sektora koji znači „državno regionalno ili lokalno tijelo, javnopravno tijelo ili udruženje koje se sastoji od jednog ili nekoliko takvih tijela ili jednog ili nekoliko takvih javnopravnih tijela ili privatni subjekt koji je ovlastilo barem jedno od tih vlasti, tijela ili udruženja za produženje javnih usluga kada djeluju u okviru takve ovlasti“. Uredbom je definisano da javnopravno tijelo znači tijelo definisano Direktivom 2014/24/EU Evropskog parlamenta i Vijeća, prema kojoj javnopravno tijelo znači tijelo koje ima sljedeće karakteristike: uspostavljeno je posebno u svrhu zadovoljavanja potreba u općem interesu, a nije industrijske ili trgovačke naravi; ima pravni subjektivitet; većim dijelom ga finansira država, regionalna ili lokalna tijela ili druga javnopravna tijela ili su podložni odbor upravljačkog nadzora od strane tog tijela ili ima upravnika, upravni ili nadzorni odbor, a više članova osoblja tih imenuje država, regionalna ili lokalna tijela ili druga javnopravna tijela. Kroz cijelu Uredbu se koristi termin tijelo javnog sektora kako bi se razlikovali subjekti javnog i privatnog sektora i njihova uloga u primjeni Uredbe.

Obzirom da Zakon o elektronskom potpisu predstavlja propis kojim su međunarodni standardi u ovoj oblasti transponirani u zakonodavstvo Bosne i Hercegovine, to se i ova razlika treba primijeniti na način kako je to definisano međunarodnim propisima. U smislu naprijed navedenog, neprihvatljivo je tumačenje da su organi javnog sektora pravni subjekti koji mogu biti ovjerioci i izdavati kvalifikovani elektronski potpis u skladu sa Zakonom o elektronskom potpisu, pa samim tim ni IDDEEA ne može biti ovjerilac u smislu Zakona o elektronskom potpisu.

Pregledom Liste pouzdanih EU/EEA na kontrolnoj ploči Uredbe (eIDAS eng. Electronic Identification and Trust Services) (Elektronička identifikacija i usloge povjerenja), utvrđeno je da pružatelji usluga povjerenja (po Zakonu o elektronskom potpisu ovjerioci) u državama članicama Evropske unije nisu subjekti javnog sektora. Naročito je cijenjena praksa Republike Hrvatske, Republike Slovenije, Republike Italije i Češke Republike u kojima su pružatelji usluga povjerenja privredna društva bez obzira na njihov oblik organizovanja. Zemlje Evropske unije neposredno primjenjuju standarde iz Uredbe koja reguliše pitanja u vezi elektronskog

potpisa i predstavlja najvažniji dokument za sigurnost i interoperabilnost elektronskih identifikacija i transakcija u Evropskoj uniji. Obzirom na status i opredjeljenje Bosne i Hercegovine u pogledu članstva u Evropsku uniju, njeni standardi u pogledu elektronskog potpisa i zaštite ličnih podataka se moraju primjenjivati u punom smislu propisa kojima su uspostavljeni.

Shodno naprijed navedenom, Agencija je utvrdila da izdavanjem kvalifikovane elektronske potvrde za elektronsko potpisivanje, IDDEEA vrši obradu ličnih podataka suprotno Zakonu o IDDEEA-i i Zakonu o elektronskom potpisu, na koji način je došlo do povrede principa zakonitosti, pravičnosti i transparentnosti u odnosu na nosioca podataka iz člana 7. stav (1) tačka a) i zakonitosti obrade ličnih podataka iz člana 8. Zakona.

S tim u vezi, a u skladu sa članom 103. stav (2) tačka f) Zakona, naložena je upravna mjera kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Pouka o pravnom lijeku: Protiv ovog Rješenja nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 60 dana od dana dostave Rješenja

Dostavljeno:

- Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine
Ivana Franje Jukića br. 2
78 000 Banjaluka
- Spis predmeta